

Vertrouwelijk**Per e-mail verstuurd**

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
t.a.v. minister Schouten
Postbus 90801
2509LV DEN HAAG

Datum 5 december 2023

Pagina 1 van 4

Betreft Advies UPO-modellen 2024

Geachte mevrouw Schouten,

De Autoriteit Financiële Markten (**AFM**) gaat met deze brief in op uw verzoek om advies te geven op de voorgestelde aanpassingen in de modellen voor het Uniform Pensioenoverzicht (**UPO**) 2024, en de bijbehorende handleiding.¹ De aanpassingen zijn voorgesteld door het Verbond van Verzekeraars en de Pensioenfederatie (de koepelorganisaties).

De AFM adviseert positief op de voorgestelde UPO-modellen. Wel doet de AFM enkele aanbevelingen in het belang van zorgvuldige communicatie aan deelnemers (zie verder paragraaf 2 van deze brief).

Allereerst maakt de AFM enkele overkoepelende opmerkingen over het belang van een zorgvuldig en tijdig proces bij de vaststelling van de UPO's en het belang dat informatie aan de deelnemer ook tijdens de transitie in zijn geheel begrijpelijk blijft (zie verder paragraaf 1 van deze brief).

1. Overkoepelende opmerkingen AFM

Neem vanwege ingrijpende wijzigingen voldoende tijd voor proces vaststelling UPO-modellen 2025.

De AFM constateert dat nieuwe wettelijk vereiste informatie die relevant is voor deelnemers aan een solidaire of flexibele premieregeling, waaronder informatie over de solidariteits- en risicodelingsreserve, inzicht in de kosten en het tonen van cumulatieve premies en rendementen, nog geen plek heeft gekregen in de voorliggende UPO-modellen.² De AFM heeft begrip voor de afweging van de koepelorganisaties, nu deze informatie nog niet redelijkerwijs relevant is voor de eerstkomende verstrekking van het UPO, maar vindt het van belang dat tijdig wordt nagedacht over het evenwichtig en begrijpelijk tonen van deze nieuwe informatie op het UPO dat verstrekt wordt vanaf 2025. De wijzigingen van de UPO-modellen voor 2025 zullen vanwege deze elementen ingrijpender zijn dan de afgelopen jaren. Het is daarom van belang om

¹ Op grond van artikel 9c, eerste lid, van het Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte Beroepspensioenregeling (BuPw).

² Artikel 38, eerste lid, sub e Pensioenwet (Pw) respectievelijk artikel 38, eerste lid, sub l, sub m en sub n Pw en artikel 49, eerste lid, sub e Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb) respectievelijk artikel 49, eerste lid, sub l, sub m en sub n Wvb.

Datum 5 december 2023
Ons kenmerk
Pagina 2 van 4

tijdig te starten met ontwikkeling van de modellen voor 2025 en voldoende tijd in te bouwen voor alle processtappen, waaronder het advies van de AFM en de periode die de sector nodig heeft om eventuele adviezen een plek te geven in de definitieve modellen.

Het valt de AFM op dat de door haar genoemde verbeterpunten in het UPO-advies van vorig jaar slechts beperkt zijn overgenomen³. Een aantal van de opmerkingen die de AFM vorig jaar in haar advies maakte, is om deze reden wederom onderdeel van het advies van dit jaar. De AFM adviseert de minister te benadrukken dat het van belang is dat de koepelorganisaties de aanbevelingen ter harte nemen in de definitieve versie van de UPO-modellen 2024.

Pensioenuitvoerders zijn verantwoordelijk voor evenwichtige en begrijpelijke (volgordelijkheid in de) informatieverstrekking tijdens de transitie. In de komende jaren gaan pensioenuitvoerders elk op hun eigen tijdstip over naar de nieuwe pensioenregelingen. Deelnemers ontvangen daardoor op verschillende momenten informatie over wat de transitie voor hen persoonlijk betekent. Daarnaast blijven ook 'reguliere', los van de transitie staande, informatieverplichtingen bestaan. De AFM vindt het belangrijk dat alle informatie die wordt gedeeld niet alleen op zichzelf evenwichtig is, maar ook over tijd en in zijn geheel gezien een evenwichtig en begrijpelijk verhaal vormt voor de deelnemer. Hoewel het voorliggende advies ziet op het 'reguliere' UPO, is het van belang dat pensioenuitvoerders dit informatiemoment gezien in samenhang met andere communicatie aan de deelnemer. Dat betekent in ieder geval dat alle informatie-uitingen op zichzelf gezien evenwichtig moeten zijn, én dat de informatieverstrekking als geheel evenwichtig moet zijn. Het is dus van belang te letten op de verschillende peilmomenten van berekeningen in verschillende uitingen en om aan de deelnemer uit te leggen wat hij leest, waarom hij dit op dat moment leest en hoe het zich verhoudt tot overige informatie. Informatie op verschillende momenten kan dus niet tegenstrijdig zijn. Bovendien betekent evenwichtige informatie dat relevante voor- en nadelen bijvoorbeeld in dezelfde informatielaag getoond worden. Het is niet evenwichtig als de voordelen van bijvoorbeeld de gewijzigde regeling in laag 1 worden getoond, maar het feit dat er meer onzekerheden voor deelnemers ontstaan pas in laag 2.

2. Aanbevelingen voor de UPO-modellen

De AFM heeft zorgen of de waarschuwing over eerbiedigende werking van de pensioenregeling voldoende effectief is. Het is wettelijk verplicht om aan deelnemers jaarlijks en bij beëindiging van de deelneming informatie over de eerbiedigende werking te verstrekken (artikel 38 Pw jo. artikel 220e, tweede lid, Pw).⁴ In de UPO-modellen 2024 is aan deze verplichting invulling gegeven door middel van de volgende waarschuwing: *Let op: Krijgt u een nieuwe baan en gaat u pensioen opbouwen volgens de nieuwe regels*

³ Advies UPO-modellen 2023 van 16 november 2022.

⁴ Hetzelfde geldt op grond van artikel 49, eerste lid, Wvb jo. 214d, tweede lid Wvb voor verplichte beroepspensioenfondsen.

Datum 5 december 2023
Ons kenmerk
Pagina 3 van 4

voor pensioen in Nederland? Dan kan dit gevolgen hebben voor uw pensioenopbouw. Kijk voor meer informatie op <website/portal>.

De AFM heeft reeds in haar brief van 16 november 2022 de oproep gedaan nader te onderzoeken of deze waarschuwing voldoende duidelijk en effectief is. De AFM herhaalt haar zorg en verwacht dat de waarschuwende zin wordt verduidelijkt en dat daarin in ieder geval de volgende aspecten worden meegenomen:

- Maak concreter wat voor gevolgen de baanwisseling voor het pensioen kan hebben: uw verwachte pensioen wordt lager (of hoger); en
- Maak duidelijk voor wie deze oproep bedoeld is en welk handelingsperspectief zij hebben: mogelijk moeten deelnemers die een baanwisseling overwegen zelf aanvullend pensioen opbouwen.

Verder doet de AFM de aanbeveling dat via de Mijnomgeving gemakkelijk informatie gevonden kan worden over wat de eerbiedigende werking en een eventuele baanwisseling voor deelnemers persoonlijk betekent.

Maak een duidelijke verwijzing naar de pensioentransitie op het UPO. De AFM adviseert dat in de UPO-modellen 2024 expliciet duidelijk wordt gemaakt of wel of geen rekening is gehouden met de (gevolgen van de) pensioentransitie. De AFM vindt het bijvoorbeeld van belang dat het voor de deelnemer duidelijk is of informatieverstrekking ziet op de oude pensioenregeling, de nieuwe of beide. De AFM heeft dit reeds benadrukt in haar Advies UPO-modellen 2023 van 16 november 2022. Door duidelijk te maken of en in hoeverre op het UPO wijzigingen als gevolg van de stelselwijziging zijn meegenomen, kan mogelijke onduidelijkheid hierover bij de deelnemer worden weggenomen.

Neem bij een gelijk goed- en verwachtweerscenario een toelichting op. In het UPO-model uitkeringsovereenkomst adviseert de AFM om bij de navigatiemetafoor (p. 20) een standaard toelichting op te nemen die gebruikt kan worden als blijkt dat de verwachte pensioenbedragen in een goed- en verwachtweerscenario even hoog zijn. Dat deze situatie zich geregeld voordoet hangt samen met fiscale regelgeving. Om mogelijke verwarring over de juistheid van de cijfers in de navigatiemetafoor weg te nemen, doet de AFM de aanbeveling een toelichting hierover op te nemen.

Het is belangrijk dat voor gewezen deelnemers duidelijk is wat de gevolgen van vrijwillige voortzetting zijn. De AFM wijst op de mogelijkheid dat deelnemers na beëindiging van het dienstverband kiezen voor vrijwillige voortzetting van het nabestaandenpensioen. Gewezen deelnemers moeten hierover jaarlijks worden geïnformeerd (artikel 10bb, derde lid, BuPw). De AFM adviseert dat gewezen deelnemers ook via het UPO voor gewezen deelnemers erop gewezen worden wat de gevolgen van deze vrijwillige voortzetting zijn. Bovendien doet de AFM de oproep aan pensioenuitvoerders dit expliciet te benoemen in de Mijnomgeving of andere relevante deelnemersinformatie.

Verwijs naar meer informatie over factor A en het berekenen van eventuele fiscale ruimte. De AFM doet de aanbeveling om in het UPO-model bij de informatie over de factor A duidelijk te verwijzen naar de website van de Belastingdienst en de mogelijkheid om de fiscale ruimte te berekenen.

Datum 5 december 2023
Ons kenmerk
Pagina 4 van 4

Gebruik consistente termen in het UPO-model. In het document en de handleiding worden de termen ‘vermogen’ en ‘kapitaal’ gebruikt. De AFM adviseert deze termen gelijk te trekken, voor zover hier hetzelfde mee wordt bedoeld.

3. Tot slot

De AFM benadrukt dat het van belang is dat deelnemers op zorgvuldige wijze worden meegenomen in de wijzigingen die op hen af gaan komen. Het UPO-model is daar een belangrijk onderdeel van. De AFM vertrouwt erop dat pensioenuitvoerders en koepelorganisaties voortvarend aan de slag gaan met de aanbevelingen die zijn opgenomen in dit advies.

Uiteraard is de AFM bereid om bovenstaande punten, indien gewenst, nader toe te lichten.

Hoogachtend,
Autoriteit Financiële Markten